

Zákulisní otcovia EÚ, I. časť: Monnet – skrachovaný obchodník s koňakom

Branislav Michalka

21. marca 2022 ✚ *Politika* ✚ *Európska únia*

Zdroj: flickr.com

Utópia potrebuje aj nefanatických pracantov

Súčasný projekt EÚ, aj keď možno z pohľadu vojenského a ekonomického nie príliš funkčný, predstavuje po Sovietskom zväze najradikálnejší pokus o zmenu ľudskej povahy a jej trvalého určenia. Samotná únia nie je pre milovníkov vylepšovania ľudstva cieľom konečným. Ich konečný cieľ je sen všetkých utopistov – celosvetová *Republika*, v ktorej už nebudú Nemci, Francúzi či Rusi, ani katolíci, protestanti, moslimovia či hinduisti, Európania alebo Američania, ale len abstraktné – *Ľudstvo*. Večný to sen osvietencov 18. storočia, po prvýkrát realizovaný počas Francúzskej revolúcie.

K tomu budú v novej globálnej *Republike* priradené následné inovácie: nebude vojna ani nenávisť, zaniknú stavovské a triedne rozdiely a samozrejme aj náboženstvá, ako o tom spieval ctitel Karola Marxa (podľa vlastného vyjadrenia) John Winston Lennon v pesničke *Imagine*. Skrátka, zanikne starý človek a vznikne nový, lepší.

Vojnové konflikty s vysokým devastačným účinkom pôsobili vždy ako motor podobných utópií. Kým sa však v minulosti ľudia museli zmieriť s tým, že človek je tvor zaťažený dedičným hriechom, a teda s tým, že vojny boli a budú, tak v dobe moderného sekularizmu sa po prežitom utrpení chopili ľudia vlastnej iniciatívy, v presvedčení, že „*táto vojna bude posledná*“. Oslnení svojimi vedeckými a technickými úspechmi rozhodli sa meniť ľudstvo.

Prvá svetová vojna predstavovala práve takýto zlom v dejinách a následne katalyzátor ideí. Kresťanská viera, hovoriaca o tom, že naše utrpenie skončí až po smrti, bola nahradená vierou sekulárnou, ktorá tvrdila, že utrpenie sa dá silou ľudskej vôle odstrániť už tu na zemi.

Ako každá viera a náboženstvo, potrebuje aj sekulárna viera svojich fanatikov, ktorí predstavujú motor celého hnutia. Preto sme si zvykli na vášnivé tváre ideologických „bojovníkov“ v europarlamente a europolitike. V pozadí týchto romantických revolučných kulís sa však nachádza aj dielnička či stánok pre

pragmatického a príčinnivého „kšeftárika“, ktorý v úzadí zháňa nevyhnutnú krv každej reformy a revolúcie – peniaze. Aj pre seba, samozrejme. Európska únia, ako revolučný projekt sa tiež môže pochváliť takouto pozoruhodnou a skrytou figúrkou – je ňou Jean Monnet.

Keď sa pozrieme na Jeana Monneta, jedného zo skrytých „otcov zakladateľov“, tak nám ani nenapadne považovať ho za utopického vizionára. Má výraz drobného bonvivánskeho obchodníka bez fantázie a večne sa usmievajúceho úradníka, ktorý kŕmi svoje rybičky v akváriu. A skutočne by sme mohli Monneta považovať skôr za pragmatika, ktorý si zrátal, že európske zjednotenie mu niečo vynesie, než za fanatika myšlienky. To však nemení nič na tom, že bol služobníkom hore opísaného trendu a myslenia. A možno, v konečnom dôsledku, aj fanatickým. Ide len o to, čoho sa jeho fanatizmus týkal.

Zdroj: wikimedia commons

Sekulárny katolicizmus obchodu

Existujú totižto tri formy možného zjednotenia ľudstva: náboženská, ktorá si uvedomuje abstraktnú (rodovú) jednotu ľudstva, ale aj jej neuskutočniteľnosť na Zemi a zjednotenie presúva na onen svet; socialistická, ktorá plánuje zjednotiť ľudstvo fyzicky tu na zemi do veľkého mystického kolektívneho tela a nakoniec – obchodnícka, liberálna, ktorá chce vytvoriť z ľudstva unifikovanú masu nakupovačov a spotrebiteľov.

Táto obchodnícka forma zjednotenia pripomína, podobne ako socializmus, sekularizované katolícke náboženstvo. Najkrajšie sa nám to ukáže, keď porovnáme cirkevný princíp katolicizmu – univerzálnosti s univerzálnosťou voľného obchodu. Metódou katolicizmu vždy bolo, aby všetky znaky Cirkvi boli univerzálne, aby vznikol celoplanetárny evanjelizačný priestor, v rámci ktorého sa odbúrajú prekážky voči šíreniu evanjelia a vysluhovaniu sviatostí. Latinský jazyk a jednotná liturgia tvoria rámec, ktorý umožňuje akémukoľvek kňazovi prísť kamkoľvek do katolíckej komunity bez obavy, žeby mu tam nerozumeli alebo nechápali, čo robí.

Obchodník má podobný ideál, ale sekularizovaný, nemetafyzický, zameraný na hromadenie majetku. Jeho ideálom je, aby mohol prísť kamkoľvek a obchodovať s čo najmenšími prekážkami. Namiesto jednotnej liturgie potrebuje jednotnú menu, jednotný trh, jednotnú vládu, aby vznikol pokiaľ možno čo najširší, aj celoplanetárny, posvätný *Trh*. Jeho náboženstvom je zisk, liturgiou voľný obeh tovaru a kapitálu, nepriateľom je partikularizmus. Sekularizovaný katolicizmus má tak dve tváre: socialistickú a kapitalistickú. Majú rovnaký cieľ – zjednotené ľudstvo bez bariér.

Zmätok vo vnímaní univerzalistickej obchodnícko-kapitalistickej mentality nastal vtedy, keď si konzervatívne masy stotožnili zvyšky prejavov starého predrevolučného poriadku, ktorý dožíval ešte 150 rokov po Francúzskej revolúcii a bol zároveň nútený bojovať so socializmom a komunizmom, s revolučným kapitalizmom, ktorý bujnel na jeho tele. Pomaly ustupujúcu feudálnu partikulárnosť, lokálne slobody, národné špecifiká, zvyšky cechov, remesiel a malomestskú atmosféru – prvky, ktoré nestihol ešte industriálny kapitalizmus zničiť, považovali „konzervatívci“, pri porovnaní so socialistickou kolektivizáciou, za integrálne prejavy kapitalizmu. Nechápali, že medzi socializmom a kapitalizmom sú rozdielne len metódy, ale cieľ je rovnaký – zjednotené ľudstvo, centrálné riadené, unifikované, socializované, pracujúce alebo nakupujúce.

Jean Monnet s Konradom Adenauerom, 1953

zdroj: wikimedia commons

Koňak a pokrok

Za apoštola tohto obchodníckeho zjednotenia môže byť považovaný aj Jean Monnet. Jeho spolupráca s marxistami a socialistami preto nie je paradoxom, ale len domyslením reality.

Ťažko by sme si vedeli predstaviť ideálnejšieho predstaviteľa obchodníckeho stavu. Celá jeho rodina sa po generácie zaoberala obchodovaním s koňakom a aj on začal svoju kariéru v rodinnej firme. Jeho vzdelanie nebolo ktovieaké: ukončil ho už v šestnástom roku života a zdá sa, že nemal ani maturitu. V 18-tich rokoch sa odsťahoval do Londýna, aby priniesol rodinné koňakové poslanstvo na nivy Albionu. Tam dokonale pochopil, že pravý obchodník nemá, podobne ako proletár, vlasť, avšak na rozdiel od proletára nemá ani okovy, ale kšeft.

Počas I. svetovej vojny sa mu podarilo získať funkciu, ktorá je snom všetkých vojnových keťasov a priekupníkov – stal sa šéfom *Spojeneckej hospodárskej koordinačnej komisie*, zodpovedným za koordináciu a dodávky spojeneckých materiálnych zdrojov. Koordinačná práca spojená s nákupom, predajom a licitovaním, v rámci viacerých národov, vedených jedným cieľom mu zrejme vnukla myšlienku podobnej koordinácie v čase mieru. Vidiac obchodníkov rôznych národov, ako sú schopní zabudnúť na

rozdiely a spory, pokiaľ majú pred očami obchod, zrejme usúdil, že podobne to funguje aj medzi ostatnými stavmi spoločnosti, pokiaľ sa im zaistí dostatočne konzumný spôsob života.

V roku 1919 sa stal jedným zo strojcov *Spoločnosti národov*, v ktorej zastával funkciu generálneho sekretára. Mal vtedy len 31 rokov a do funkcie ho vymenoval francúzsky prezident Georges Clemenceau, spolu s britským premiérom Arthurom Balfourom. Je pozoruhodné, že títo mocní muži vymenovali do tejto funkcie človeka bez politickej skúsenosti, mladého, nikým nevoleného a bez akýchkoľvek legitímnych mocenských práv. Zarážajúca je aj zhoda víťazných mocností, ktorá posunula na také vplyvné miesto v zákulisí 31-ročného obchodníka s koňakom bez maturity. To vyvoláva jednak pochybnosti o jeho skutočnom mocenskom postavení, ktoré pôsobilo navonok ako zanedbateľné, a zároveň navodzuje otázky o skutočných zdrojoch politickej moci v zákulisí.

Po roku 1918 však doba ešte nebola zrelá na unifikáciu Európy. Národy boli stále v zajatí „starého myslenia“ a tak sa znechutený Monnet, po sérii neúspechov a s pevným vedomím, že skutočná moc sa nachádza predsa len mimo konferenčné sály, vracia do sveta obchodu a bankovníctva. V roku 1923 odchádza do Ameriky, dalo by sa povedať na akýsi zvláštny rýchlokurz bankovníctva v newyorskej banke *Blair and Co.*, ktorá sa nakoniec spojila v roku 1929 s *Bank of America*. Tá je v súčasnosti druhou najväčšou súkromnou finančnou inštitúciou v USA, hneď po bankovom dome *J. P. Morgan*. Po troch rokoch školenia sa odrazu vrátil do Európy ako expert (!) na „stabilizáciu národných financií“. Či si tento odborník popritom dokončil maturitu, o tom sa zdroje nezmieňujú.

Silný slabý muž v pozadí

Pomáhal stabilizovať poľský zlotý v roku 1927 a rumunský leu v roku 1928. Rozsah jeho známostí, ktorými sa prezentoval na verejnosti a s ktorými sa verejne stýkal, je na bezvýznamného obchodníka s koňakom skutočne pozoruhodný: švédsky bankársky klan Wallenbergovcov, rodina Rockefellerovcov, francúzsky prominentný bankár André Mayer, štátny sekretár USA John Foster Dulles, bankárske rodiny Solvayovcov a Boëlsovcov a mnohí ďalší. Konečný výpočet by bol vskutku rozsiahly.

V istom zmysle by sa dalo povedať, že Monnet bol akousi spojkou a koordinátorom medzi svetom mocných bankárov a svetom politikov, čo by vrhalo na jeho vplyv viac svetla a postačilo na vyjadrenie podozrenia, že ďalšie osoby stojace pri zrode EÚ, ako Schumann, de Gasperi a Adenauer, boli v podstate len nastrčené figúrky.

Keď vypukla II. svetová vojna, britská vláda v roku 1940 posielala do USA práve Monnetu, aby tam viedol rozhovory snažiace sa o zvrátenie izolacionizmu amerických konzervatívov. Je to zvláštne, že rokovania s prezidentom F. D. Rooseveltom o prelomení amerického izolacionizmu vedie za Britániu Francúz. Čo je však ešte zvláštnejšie, tento malý obchodník s koňakom nakoniec presviedča jedného z najmocnejších mužov planéty (ktorý pred svojím zvolením sľuboval, že USA nepôjde do vojny), aby znovu naštartoval vojnový priemysel. Zdá sa, že čaro jeho osobnosti bolo neodolateľné. Ba čo viac, Monnet sa stáva zároveň koordinátorom vlastne celého anglo-amerického vojnového priemyslu a plánuje počty vyrobených zbraní; a to tak, aby bolo dosť do zásoby. Podľa J. M. Keynesa tým Monnet skrátil vojnu o 3 roky. Výkon, aký by sme od nenápadného obchodníka určite nečakali.

Jeho záľuba v medzinárodných finančníkoch ostro kontrastovala s nepriateľstvom ku generálovi de Gaullovi, o ktorom napísal v tajnej správe poradcovi a ministrovi obchodu F. D. Roosevelta Harrymu Hopkinsovi (ktorý bol podľa niektorých sovietskym agentom): „*Dohoda s ním nie je možná, je to nepriateľ Francúzov a ich slobôd, je to nepriateľ európskeho zjednotenia, a preto musí byť, v záujme Francúzov, zničený.*“ Toľko nenávisti a netolerancie u zakladateľa Európskej únie? Kto by to bol povedal... Zároveň, z pohľadu dnešnej reality, bije do očí komickosť argumentácie, v rámci ktorej je ten, kto je „*nepriateľom európskeho zjednotenia*“ stotožnený s „*nepriateľom slobody Francúzov*“.

Dôvodom Monnetovej averzie bola de Gaullova rezervovanosť k demokracii, ktorú ako potomok aristokratov a obdivovateľ francúzskej monarchie viackrát deklaroval. Sled udalostí po Monnetovej denunciacii je pozoruhodný: de Gaulle náhle deklaruje svoju oddanosť demokracii, Monnet sa s ním uzmieruje, je náhle vymenovaný za člena francúzskeho Výboru pre národné oslobodenie, riadi ekonómiu povojnovej obnovy a vybavuje americké pôžičky.

A znovu nám prichádzajú na um nástoživé otázky: Kto bol Monnet, že ovplyvňoval rozhodnutie, či bude de Gaulle vhodný alebo nie? A predovšetkým: Ako je možné, že ho de Gaulle musel rešpektovať?

Jean Monnet – čestný občan Európy

zdroj: wikimedia commons

Konečne pri celi

Sledujme ho však ďalej. Už v roku 1943 jeho plány pre Európu obsahovali americké požiadavky zrušenia európskych ciel a kvót voči USA a hlavne vytvorenie „*jednotného hospodárskeho priestoru*“. Všimnime si zaujímavé prepojenie mocenských záujmov USA s ideou zjednotenej Európy.

Po roku 1945 sa stal z de Gaullovoho poverenia komisárom pre *Marshallov plán*. Jeho plány však presahovali úzky rámec obnovenia francúzskeho hospodárstva. To bol vlastne len záskok. Jeho hlavným cieľom bola zjednotená Európa a svet.

V roku 1950 pracuje tajne na projekte *Združenia uhlia a ocele* (neskôr EHS – Európske hospodárske spoločenstvo), ktoré má pootvoriť bránu ideám EÚ v očiach európskeho plebsu. Všetko budí dojem čisto hospodárskej idey. Na základe *Parížskej zmluvy* z roku 1951 sa však vytvára *Vysoký úrad európskeho združenia uhlia a ocele*, ktorého prvým predsedom sa stáva – hádajte kto? Monnet.

Tento úrad, novinármi posmešne nazývaný „*úrad Monnet*“, budí dojem marginálnej inštitúcie, avšak v konečnom dôsledku ukrýva zárodok najvyššej moci – úrad predsedu *Európskej komisie*, čiže v podstate premiéra Európskej únie. Trvalo to do roku 1967 než sa to, čo budilo dojem slabosti, stalo silným (zlúčenie

EHS a Euroatomu), a do roku 1990, než sa maska hospodárskej spolupráce zmenila na realitu unifikovanej Európy.

Nakoniec Monnet prichádza aj s myšlienkou jednotnej európskej armády, avšak Francúzsko v roku 1954 takúto myšlienku zásadne odmieta. Rovnako sa usiluje o začlenenie Veľkej Británie do EÚ, čo sa v 70. rokoch napokon realizuje, aj keď dnes, zrejme po naplnení úlohy Británie v tomto projekte, došlo k zmene situácie.

Čo nás na Monnetovi udivuje, je jednak jeho skrytá „všadeprítomnosť“ a tiež to, že inštitúcie, ktoré zakladal, budili v dobe vzniku dojem neduživých detí a dnes budia dojem „*Otesánka*“, ktorý potrebuje žrať stále viac a viac. Je to skutočne výsledok náhody, že tento muž bol vždy pri vzniku a konštruovaní toho, čo neskôr riadilo osudy miliónov? Aká bola jeho skutočná moc a jeho vplyv? A čo bolo ich základom?

Nech by to už bolo akokoľvek, s istotou môžeme povedať, že jeho východiskové pozície, zámery a ich realizácia neboli kresťanské. Preto je označovanie EÚ ako kresťanského projektu maximálne nedôveryhodné.

pokračovanie v II. časti

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/monnet-a-spineli-zakulisni-otcovia-eu-i-cast-skrachovany-obchodnik-s-konakom/>